

Екологічні проблеми економічного розвитку належать до особливо актуальних. З'являється необхідність екологізації бізнесу, подальшого вирішення наукових і практичних завдань з його екологічної безпеки – від розробки теоретичних принципів на глобальному і локальному рівнях до конкретних механізмів їх реалізації.

Дослідження застосування різних інструментів для створення системи екологічної безпеки бізнесу активно проводиться сучасними вченими економістами та екологами. Вони розглянуті у роботах Н. М. Андреевої, О. О. Веклич, Т. П. Галушкіної і А. І. Пашенцева.

Інтернаціоналізація еколого-економічних відносин у бізнесі породжує ряд проблем, які важко вирішувати на цьому етапі розвитку суспільства. Мається на увазі, перш за все, пошук методів міжнародної регуляції природокористування і міждержавних еколого-економічних відносин. Всесвітня взаємообумовленість і взаємозалежність екологічних і економічних стосунків вимагають їх глибокого аналізу, обліку та гармонізації. У сучасних умовах суто економічний або суто екологічний підходи до розвитку бізнесу є неправомірними і мають бути замінені комплексним еколого-економічним підходом.

У наукових колах вже давно ведеться обговорення стратегічного завдання зміни вектора економічного розвитку і підприємницької діяльності в екологічному напрямі. Такими можуть бути такі заходи:

- 1) включення норм захисту навколишнього середовища в міжнародні договори та угоди, зокрема торгівлі. Екологічні стандарти слід прирівняти до тих критеріїв, згідно з якими здійснюється лібералізація торгових угод. Потрібні дуже жорсткі екологічні стандарти;
- 2) вимога збереження навколишнього середовища має бути включена в число критеріїв, які використовуються міжнародними фінансовими інститутами в ході розгляду грантів із фондів розвитку;
- 3) упровадження принципу «обміну боргів на екологію» з метою заохочення екологічної діяльності;
- 4) використання ринкових механізмів для боротьби з глобальною екологічною кризою;
- 5) сучасні методи розрахунку продуктивності зовсім не враховують виснаження природних ресурсів. Уся природа вважається безмежною і безкоштовною;
- 6) відмова від фінансових заохочень екологоруйнівної діяльності, насамперед від тих інвестицій, які підтримують екологічно регресну економіку;
- 7) збереження й ефективне застосування сировини і матеріалів, реформа стандартів утилізації;
- 8) повна достовірність інформації про екологічний вплив бізнесу, впровадження так званих «зелених» етикеток та ін.

Потребують корінної зміни стимули, пільги, санкції і обмеження екологічного напрямку. Найголовнішими чинниками управління бізнесовою діяльністю є заохочення і пільги, які стимулюють суб'єктів конкретного сектора економіки до самостійних кроків щодо захисту середовища, а також визначають санкції і обмеження, які застосовують за невиконання умов на отримання стимулів і пільг.

Регуляція екологічної безпеки в міжнародній торгівлі – процес до кінця не опрацьований. Система його інструментів перебуває на стадії становлення, механізми їхньої дії потребують вивчення, особливо з точки зору врахування національних інтересів в єдності з принципами функціонування Світової організації торгівлі. У зв'язку з цим доцільним є визначення основних складових екологізації бізнесу як бази для подальшої інтеграції в міжнародний торгівельно-економічний простір. Екологічні проблеми, породжені неузгодженістю економічних, демографічних і природно-ресурсних сторін процесу економічного розвитку, формуються на національному рівні з наступним розвитком цих тенденцій в глобальному масштабі з породженням синергетичних ефектів. Перспективи економічного розвитку в контексті теорії сталого розвитку пов'язують із вирішенням глобальних проблем збереження ресурсів для майбутніх поколінь. Досягти цього можна шляхом реалізації таких векторів розвитку бізнесової діяльності:

- інтернаціоналізації екологічних зовнішніх витрат як процесу повсюдного розпорядження ідеології екологізації;
- становлення ідеології ресурсозбереження і біосумісних технологій, проведення оцінки ресурсоемності та екологічної небезпеки продукту протягом усього життєвого циклу, зростання цільових витрат природоохоронного призначення;
- зміна спрямованості суспільної свідомості у бік проблем забезпечення екологічної безпеки в секторі бізнесу і в суспільстві в цілому;

Отже, в умовах інтернаціоналізації бізнес-зв'язків слід діяти екологічно грамотно і зважено. В ході оцінки бізнес-проектів має бути забезпечений еколого-економічний підхід та їх всебічна і об'єктивна екологічна експертиза із залучення фахівців-екологів різних галузей знань.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Ілляшенко С. М.

¹ Робота виконана за д/б темою «Розроблення механізму впровадження екологічних інновацій», № 0112U001378